

Együttműködési lehetőségek a webarchiválás területén

VISKY Ákos László

Az írás a 2020. december 2-i „404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet?” című online workshopon¹ elhangzott előadás szerkesztett változata.

Bevezetés

Az előadás és e tanulmány alapját annak az együttműködésnek a bemutatása képezi, amelyet az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Webarchívuma a *Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia megvalósítása a könyvtárakban (KDS-K)* projekt keretében 2019–2020 folyamán néhány megyei könyvtárral közösen megvalósított. Szorosan kapcsolódik *Maczelka Árpád*² (OSZK Projektiroda) és *Szécsényi Orsolya*³ (Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger) előadásaihoz, amelyek más-más szemszögből (projektkoordinátor vs. résztvevő) foglalkoznak a témával. Az alábbi írás azt a kérdést járja körül, miért fontos, hogy ne csak a nemzeti könyvtár ügye legyen a hazai webarchiválás; hogy más intézmények, szervezetek – és itt nemcsak könyvtárakra gondolunk – hogyan tudnának kapcsolódni a tevékenységhez; ez a kapcsolat milyen kölcsönös előnyökkel jár, és mivel

tudja erősíteni a nemzeti könyvtár a partnereit alapfeladataik ellátásában. Előtte azonban egy teljesen más területről hozott példával szeretném perspektívába helyezni a témát.

A terciók

A XVI. század eleji, Itália birtoklásáért folyó Habsburg–Valois háborúban jelentős változás történt a korábban, még a reconquista idején kialakult spanyol terciók harceljárásában: tömegesen alkalmazni kezdték a tűzfegyvereket, és ehhez igazodott a taktika is, mely az egész európai hadművészetre hatással volt. (A terciókon alapult az a korabeli spanyol szárazföldi hadsereg, amely több mint száz éven keresztül uralta Európa harcmezőit.) „Titkuk” abban állt, hogy a különböző fegyverzetrel ellátott egységek egymást támogatva tudtak harcolni, és ezzel előnyre szert tenni. Más országok hadseregei is használtak

muskétát, puskát, a francia tüzérség például ebben a korban (is) fejlettebb volt ellenfeleinél. Bár a korabeli tűzfegyverek elég kezdetlegesek voltak, a közelharcban védtelenül hagyták a katonákat, ám tömeges alkalmazásuk olyan előnyökkel járt, amiért érdemes volt a védelmükre a 4–6 méteres pikákkal felszerelt gyalogságot is hadrendben tartani. Külön-külön sebezhetőek voltak ezek a „tömbök”, együtt azonban nagyon hatékonyan tudták támogatni egymást, ehhez azonban az is kellett, hogy állandó hadsereggént működjenek, és szervezett keretek között azonos kiképzésben részesüljenek. Ez mind újdonság volt a korabeli Európában.⁴

Beszélgetés közgyűjteményi szakemberekkel

Azt nem állíthatjuk, hogy az Országos Széchényi Könyvtárban folyó webarchiválás újdonság lenne Európában.⁵ Azonban az a tény, hogy hosszú évek tervezése után 2017-ben elindulhatott egy kísérleti projekt az OSZK-ban, nagyon jelentős lépés kultúránk digitálisan keletkező és terjedő szegmensének hosszú távú megőrzése szempontjából.⁶ Az elmúlt években sok elméleti tudást és gyakorlati tapasztalatot összegyűjtöttünk kollégáinkkal, eközben mégis, minden lehetséges fórumon hangsúlyoztuk az együttműködés fontosságát.

2018-ban a workshopot⁷ egy kerekasztal-beszélgetés zárta az együttműködési lehetőségekről és a digitálisan születő kultúra megőrizhetőségéről, könyvtári, levéltári és múzeumi szakemberek részvételével. *Drótos László* (OSZK E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya) felvezetőjében nemzetközi példákra hivatkozott, miszerint sok helyen nemcsak a nemzeti könyvtár feladata a webarchiválás, hanem különböző intézmények dolgoznak össze és próbálják szervezett keretek között megosztani és összehangolni a részfeladatokat, közös tudásbázist kialakítani. Ennek mentén két kérdést fogalmazott meg a beszélgetésben résztvevők számára: egyrészt, hogy intézményünk milyen módon, és milyen feladatok vállalásával tudna bekapcsolódni a közös munkába; másrészt, mit tesznek saját digitális tartalmaik – amelyek ugyanolyan intézménytörténeti dokumentumok, mint a más eljárásokkal létrehozott anyagok – archiválása érdekében.⁸ A webarchiválás és az együttműködés fontosságában egyetértettek a beszélgetés résztvevői: *Sz. Fejes Ildikó* (Országos Muzeológiai Módszertani és Információs Központ – OMMIK, Magyar Nemzeti Múzeum) és *Bánki Zsolt* (Petőfi Irodalmi Múzeum) képviselte a múzeumi szakmát, míg *Szatucsek*

Zoltán (Magyar Nemzeti Levéltár) és *Gerhard Péter* (Budapest Főváros Levéltára) a levéltárit. Teljes volt az egyetértés abban is, hogy elsődlegesen könyvtári feladat a webarchiválás, sőt a webtartalom hungarica jellege miatt kimondottan a nemzeti könyvtár feladata, amihez a résztvevők szakterületük specifitásával tudnának csatlakozni, ugyanakkor a munkát koordinálni lenne szükséges. Releváns kérdéseket is megfogalmaztak a beszélgetés során – mit, miért és hogyan archiváljunk –, és jól látták, hogy csak töredékességében ragadható meg a webes jelen: *Bánki Zsolt* találó kifejezésével, „*mintha egy élő organizmusról akarnánk egy fotóalbumot létrehozni*”.

A Szegedikum koncepciója

A 2019-es⁹ konferenciánkon *Kokas Károly* (SZTE Klebelsberg Könyvtár, Szegedi Tudományegyetem) előadásában ismertette a helyi, lokális jellegű webarchiválás lehetőségeit és kapcsolódását az OSZK projektjéhez.¹⁰ A *Szegedikum* koncepciója, kidolgozottsága gyakorlatilag lefedi az OSZK Webarchívumának elgondolását a lehetséges munkamegosztásról, a lokális jelenlét előnyeiről, és proaktívan kezeli a szükséges tudás elsajátítását, valamint egy önálló webarchívum távlati kialakítását.¹¹

A „szegedi gondolat” pontokba szedve, röviden:

1. a Szegedi Tudományegyetemhez tartozó webhelyek feltárása és kataszterének kialakítása;
2. a szegedi térség intézményeinek helyi vonatkozású, értékes oktatási, tudományos, kulturális honlapjainak feltárása;
3. kapcsolatfelvétel a webhelyek „gazdáival” (jogtulajdonosok kiderítése, elérhetőség), egyeztetés a hosszú távú archiválás kérdéseiről és engedélykérés (helyi, akár informális kapcsolatok kiaknázása);
4. előírásszerű metaadatok készítése (itt is van helyi előny);
5. archiválendő webhelyek válogatása, az archivált webhelyek minőségellenőrzése;
6. szoros együttműködés az OSZK-val, tanulási-konzultációs feladat, a saját webarchívum létrehozásához szükséges know-how elsajátítása;
7. együttműködés más helyi intézményekkel, jelleüknek megfelelő munkamegosztással.¹²

Ezek olyan tevékenységek, amelyekhez jóformán csak humán erőforrás szükséges, mert a fizikai mentéseket az OSZK végezné,¹³ tehát – fontos hangsúlyozni –, hogy nem konkurens webarchívum terve

készült. Ugyanakkor szakmailag az is helytálló lenne, ha idővel saját archívumot is kialakítanának Szegeden, mert a webarchiválás az a tevékenység, ahol a redundancia nem káros, hanem egyenesen kívánatos dolog (például másik időpontban, más beállításokkal vagy más szoftverrel készülnek a mentések a webhelyekről).¹⁴

Az érdeklődők, köztük a workshopok¹⁵ rendszeres látogatói számára már bizonyára világos, hogy a tömeges webarchiválás eszköz- és emberigényes feladat, és bár speciális tudást is igényel, de nem minden művelete szorul erős informatikai támogatásra. Ahogy igaz az, hogy Szeged gazdag kulturális öröksége megjelenik a helyi webtartalomban, úgy igaz az is, hogy ez így van az ország más régióiban is – ez előnyt jelent a feltárásban és a feldolgozásban is. Az OSZK Webarchívum munkatársainak speciális tudása pedig nem féltve őrzött alkímia, hanem mások által is elsajátítható és akár saját célok megvalósítására is felhasználható ismeret. Ezért a lehető legtöbb fórumon, legszélesebb körben igyekszünk megosztani – elég itt utalni a tanfolyamokra,¹⁶ rendezvényekre,¹⁷ ismeretterjesztő tevékenységekre.¹⁸ Ezért keressük folyamatosan a kapcsolatot külsős kollégákkal, egyetemekkel, más érdeklődőkkel annak érdekében is, hogy bővíthessük a támogatói kört, akik akár a munkafolyamatokba is be tudnak majd kapcsolódni. Erre remek példa az alábbi együttműködés-építési folyamat.

Vajdasági kapcsolat

A 2020-as év nem várt kihívások elé állította a könyvtárakat is, bár az év elején a munka még a terveknek megfelelően indult. Februárban a szokott módon megtartottuk *Az internet archiválása mint közgyűjteményi feladat* című tanfolyamunkat a Könyvtári Intézet szervezésében, amin részt vett két vajdasági könyvtáros kolléga is, *Bednárík Prokec Zita* (Juhász Erzsébet Könyvtár, Topolya) és *Hicsik Dóra* (Szabadkai Városi Múzeum, Szabadka). A Webarchívum akkor még nem gyűjtötte szisztematikusan a határon túli magyar vonatkozású tartalmakat – erre majd később, az év során kerül sor részben –, és a két kollégával beszélgetve merült fel az az ötlet, hogy lenne-e kedvük vajdasági webhelyek címeinek összegyűjtésében segíteni nekünk. Gondolkodás nélkül igent mondtak, és a következő néhány hét során körülbelül 150 webhely adatait töltötték fel egy erre a célra létrehozott táblázatba, amiket a Webarchívum besorolt a tematikus gyűjteményeibe – és ez a gyűjtés távla-

tilag akár egy regionális gyűjtemény alapja is lehet. Ez volt az első, igaz, egyelőre alkalmi együttműködés külsős kollégákkal, és markánsan igazolta azt a tételt, milyen előnyt jelent a helyismeret egy térség webes kultúrájának feltérképezésében. A határon túli magyar vonatkozású tartalmak esetében a releváns címek feltárása során némileg más jellegű problémákba ütközünk, mint a hazaiaknál. A webhelyek URL címeinek összegyűjtése az egyik alapfeladat a webarchiválásnál, hiszen először ismernünk kell azt, amit archiválni szeretnénk. Lehet egyesével is címeket gyűjtögetni vagy tematikusan haladni, ám ez nem túl hatékony, ezért igyekszünk felvenni a kapcsolatot olyan szervezetekkel, melyeknek lehet nyilvántartása a profiljukba tartozó webhelyekről, majd ezt a gyűjteményt feldolgozni és kiegészíteni a webarchiválás szempontjai szerint. Az oktatási webhelyek összegyűjtésénél például tudtunk az Oktatási Hivatal nyilvántartására támaszkodni, de az csak az iskolákat tartalmazta, a tagintézmények és azok honlapjai nem szerepeltek listájukban, határon túli intézmény pedig egy sem, ahogy Facebook oldalak sem.¹⁹ Határon túli webhelyek esetében persze fordulhatunk helyi kulturális szervezetekhez is, ahogy az említett két könyvtáros kolléga segítségével végül eljutottunk a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséghez és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézethez is, de ennek a kapcsolatnak a kibontása a közeljövő egyik feladata lesz.

Együttműködés a KDS keretében

A KDS könyvtári ága keretében megvalósult együttműködés már intézmények közötti, a projekt idejére kialakított kapcsolatot jelentett, és szándékaink szerint megalapozhatja a hosszú távú együttműködést is.²⁰

A KDS alapvetően a közgyűjtemények állományának digitalizálásáról szól, de újfajta tevékenységként megjelenik benne az interneten elérhető tartalmak megőrzésének és archívumba rendezésének az igénye, a webarchiválás is.²¹ Ezért került be a feladatkiírásba ennek támogatása: elsősorban a helyi vonatkozású oktatási, tudományos és kulturális online tartalmak gyűjtését írta elő, részfeladatoknak pedig archiválendő webhelyek válogatását, jogtulajdonosok elérhetőségének kiderítését, a mentett weboldalak minőségének ellenőrzését és metaadatok készítését fogalmazta meg.²² Az ezzel kapcsolatos munka 2019-ben kezdődött, majd az érdemi együttműködésre 2020 tavaszán került sor a nyertes megyei hatókörű

városi könyvtárakkal:

- Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, Kecskemét,
- Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján,
- Békés Megyei Könyvtár, Békéscsaba,
- Berzsényi Dániel Megyei Hatókörű Városi Könyvtár, Szombathely,
- Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger,
- József Attila Megyei és Városi Könyvtár, Tatabánya,
- Méliusz Juhász Péter Könyvtár, Debrecen,
- MórícZ Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza,
- II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Miskolc,
- Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Szeged,
- Vörösmarty Mihály Könyvtár, Székesfehérvár.

A pályázat keretében az OSZK webarchiváló munkacsoportja több célt is kitűzött:

1. Hosszú távú együttműködés megalapozása a pályázatban nyertes könyvtárakkal a webarchívum gyarapításában és egyéb munkafázisokban – erről részletesebben is lesz szó.
2. Módszertani segítség nyújtása a partner intézményeknek az online tartalmak archiválásával kapcsolatosan – ez online beszélgetések, levelezések és a Webarchívum munkatársai által összeállított feladatleírás formájában valósult meg, az anyagok átadására megosztott online táblázat szolgált.
3. Mintaalkalmazás készítése, amellyel illusztrálható, hogy a webarchívum anyaga hogyan tudja kiegészíteni a könyvtárak „hagyományos” digitális gyűjteményeit – ez lett a Rákóczi Emlékév Archivum.
4. A középiskolás korosztálynak szánt elektronikus tananyag összeállítása az intézményi és a személyes webarchiválásról, a digitális kultúránk megőrzésének fontosságáról és lehetséges módszereiről – ez még folyamatban van.

Partnereink a KDS-ben megfogalmazott alapfeladatot, a helyi vonatkozású online tartalmak gyűjtését lényegében teljesítették, összesen 3400 címet kaptunk tőlük. Ez a Webarchívumban nyilvántartott webhelyeknek kb. 10%-a. Az összegyűjtött címek számában és összetételében is voltak különbségek, és a számokat elemezve az is látszik, maradtak még tartalékok további gyűjtésekhez is. Az is érdekes tanulság, hogy olyan területekről is kaptunk új címeteket, amelyeket korábban már gyűjtött a Webarchívum.

Összességében sikeresnek értékelhetjük az együttműködést, mert sok kolléga kapott webarchiválási ismereteket, és sok helyen gondolkoztak el saját szerepvállalási lehetőségeiken, az új ismereteik saját célú hasznosításán, leginkább a helytörténeti és helyi vonatkozású gyűjtemények kapcsán. Legjobban annak örültünk, hogy bár szóban több könyvtár is jelezte érdeklődését a további együttműködéssel kapcsolatban, hárommal közülük (a kecskeméti Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtárral, a tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtárral és az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárral) már konkrét megbeszélést is tudtunk folytatni a hogyan továbbról, amit reményeink szerint más jelentkezőkkel is meg tudunk ejteni. Bízva abban, hogy lehetőség is nyílik a tervek megvalósulásra – mert tudjuk, sokszor nem a szándék hiányzik –, elkezdtünk kidolgozni egy megállapodás tervezetet is a további együttműködés kereteiről, amit idővel egyeztetni szeretnénk partnereinkkel is, és, amihez reményeink szerint mások is csatlakozni fognak.²³

Mintaalkalmazás

A KDS keretében, a *II. Rákóczi Ferenc Emlékév* apropóján elkészített mintaalkalmazás,²⁴ a *Rákóczi Emlékév Archivum*²⁵ elsődleges célja a webarchiválás technológiájának és a webarchívum más digitális gyűjteményekkel való integrálásának bemutatása volt. Az Emlékévvvel, a Fejedelemmel, a Szabadságharcral és a Rákóczi-családdal kapcsolatos weboldalak és webhelyek mentései mellett a Magyar Elektronikus Könyvtárban lévő digitális vagy digitalizált könyvek, az Elektronikus Periodika Archivumban található cikkek és a Digitális Képtárból származó fotók, illusztrációk és egyéb képi dokumentumok is böngészhetők ezen a honlapon adatolt és kereshető formában. Ezt a gyűjteményt ajánlottuk a KDS-partnereink figyelmébe is, amikor arra akartunk példát hozni, miként egészítheti ki egymást egy könyvtár hagyományos digitális gyűjteménye és a webarchivált tartalom. Amikor beszélgettünk a további együttműködést tervező kollégákkal, *Márku Mónikával* (József Attila Megyei és Városi Könyvtár, Tatabánya), *Rédai Angéllával* (Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, Kecskemét) és *Szécsényi Orsolyával* (Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger), mindannyian azt emelték ki, azért érdeklődnek a webarchiválás iránt, hogy a webhelyekkel bővíteni tudják a helyi vonatkozású gyűjteményeket. Ez nem egyszerű feladat, mert a nyilvános szolgáltatáshoz előzetes engedély

szükséges,²⁶ de már a katalógusban adatként való megjelenés is előrelépést jelentene.

Online műalkotások megőrzése

Eddig jobbra csak a könyvtári szférából hozott példákat ismertettem és leginkább a munkafolyamatok szempontjából, de vajon más közgyűteményeknek vagy szervezeteknek nem lenne-e szerepük a webarchiválásban? Az első, 2017-es workshopunkon²⁷ *Peternák Miklós* (Magyar Képzőművészeti Egyetem, C3 Kulturális és Kommunikációs Központ Alapítvány) egy érdekes jelenségre hívta fel a figyelmet: az eleve az interneten létrejött alkotások metamorfózisára – hogyan változik ugyanannak a műnek a megjelenése, esik szét lassan a tartalom a szoftveres környezet változásával, és kel ezzel gyakorlatilag új életre.²⁸ Mit jelent ebből a szempontból az, hogy szoftveres mentés(ek)e)t készítünk az alkotásról, esetleg annak fázisairól, és az idő múlásától védve megőrizzük az eredeti környezetet, netán átkonvertáljuk az aktuálisan használhatóra, hiszen a webarchívumban is változik a szoftveres környezet? Ugyanarról az alkotásról beszélünk még mindig? Egy művészettörténész is így archiválná az alkotást? Ez a felvetés csak egy a számos, kidolgozásra, megoldásra váró feladat közül.

Képzés és kutatás

A tudományos élettel történő együttműködés lehetőségeit vizsgálva, a felsőfokú könyvtáros képzésben tananyagként²⁹ jelenhetne meg a webarchiválás elméleti és gyakorlati szinten is, míg a kutatók számára forrásanyagként szolgálhat az archivált állomány – ennek egyik példáját ismertette *Indig Balázs* (Digitális Bölcsészeti Központ, Nyelvtudományi Intézet, Eötvös Loránd Tudományegyetem) 2019-es előadása³⁰ is. Kutatási anyagként különböző tudományterületek érdeklődésére is számot tarthat az összegyűjtött corpus; jól használhatja például többek között nyelvész, médiakutató, politológus vagy a webtörténész, és ne feledkezzünk meg az adatelemzés nyújtotta lehetőségekről sem.

Zárszó helyett

Nagyot változott a világ az internet megjelenése óta, ahogy maga az internet is jelentősen átalakult. Bár a CERN kutatóintézetben létrehozott első webszervert (1993) rekonstruálták a 20. évfordulóra,³¹ és még

az első böngészőt is szimulálták,³² azonban arra nincs esély, hogy ezt valakik megteszik a magyar webhelyek millióival, úgyhogy nekünk kell tenni azért, hogy a múlttá váló jelenük a jövőből megismerhető legyen. Az előadás arra szeretett volna rámutatni, hogy ezt összefogással, együttműködéssel realisabb megvalósítani – ahogy annak idején a tercióban harcoló katonák is tették.

Jegyzetek és irodalmi hivatkozások

1. Lásd: „404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet?” videókonferencia és workshop – 2020. [online]. == Az Országos Széchényi Könyvtár honlapja. Rendezvények aloldal. Feltöltve: 2020.12.02. Hozzáférhető: <http://www.oszk.hu/rendezvenyek/404-not-found-ki-orzi-meg-az-internetet-2020> [Megtekintve: 2021.01.14.]
„404 Not Found” workshop – 2020. december [online]. == Az Országos Széchényi Könyvtár Webarchívuma. Budapest: OSZK, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/404-workshop-2020-december-2/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
2. MACZELKA Árpád. Mi is az a KDS? – avagy a Kögyűteményi Digitalizálási Stratégiáról röviden [online].== Videotórium. [Budapest]: KIFÜ © 2010–2021. Hozzáférhető: <https://videotorium.hu/hu/recordings/40871/05-mi-is-az-a-kds> [Megtekintve: 2021.01.14.]
3. SZÉCSÉNYI Orsolya. Kapcsolódási pontok – webarchiválás és helyismeret a Bródy Sándor Könyvtár példáján keresztül [online]. ==Videotórium. [Budapest]: KIFÜ © 2010–2021. Hozzáférhető: <https://videotorium.hu/hu/recordings/40877/07-kapcsolodasi-pontok> [Megtekintve: 2021.01.14.]
4. Mivel ez a téma nem közvetlen tárgya előadásomnak, csak fel szeretném hívni a figyelmet az ún. hadügyi forradalom kérdéskörére, illetve egy nemrég megjelent könyvre, mely nemcsak a spanyol, hanem a korban meghatározó európai államok hadügyeiről és hadseregeiről is áttekintést ad: B. SZABÓ János – FODOR Pál (szerk). Új korszak határán: Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában. Budapest: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2019. ISBN 978-963-416-181-3
Mivel mégiscsak internetes tartalmakkal foglalkozunk, a színvonalas Ars Militaria hadtörténeti blogon megjelent bejegyzésre is felhívnam a figyelmet: DOMOKOS György. Elfeledett csaták [online]. Budapest: Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 2020. Hozzáférhető: https://arsmilitaria.blog.hu/2020/03/29/elfeledett_csatak [Megtekintve: 2021.01.14.]
5. NÉMETH Márton. Nemzetközi körkép a webarchiválás gyakorlatáról. == Könyvtári Figyelő, Ú. f. 27. = 63. (2017) 4., p. 575–

582. ISSN 0023-3773 (Nyomtatott), ISSN 1586-5193 (Online). Hozzáférhető: http://epa.oszk.hu/00100/00143/00349/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2017_04_575-582.pdf [Megtekintve: 2021.01.14.]
6. A pilot projekt folyamánként a webarchiválás 2021. január 1-vel hivatalosan is az OSZK feladata. Lásd: a kulturális törvény májusi módosítása (2020. évi XXXII. törvény 29–50. §.) és a 620/2020-as kormányrendelet.
7. „404 Not Found” workshop – 2018. november 15. [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2018. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/404-not-found-workshop-2018-november-15/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
8. Kerekasztal beszélgetés a közgyűjteményi szféra meghívott képviselőinek részvételével [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2018. Hozzáférhető: <https://videotorium.hu/hu/recordings/28745/08-kerekasztal-beszelgetes-a-kozgyujtemenyi-szferameghivott-kepviseloinek-reszvetelvel> [Megtekintve: 2021.01.14.]
9. „404 Not Found” workshop – 2019. november 14. [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/404-workshop-2019-november-14/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
10. KOKAS Károly. Szegedikum a webarchívumban: A helyi érdekű webarchiválás lehetőségei az OSZK webarchiválási programja keretében [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: <http://videotorium.hu/hu/recordings/35069/04-kokas-karoly-szegedikum-a-webarchivumban> [Megtekintve: 2021.01.14.]
11. Éppen emiatt nincs az előadásban olyan rész, hogy az OSZK Webarchívum hogyan képzei el a lehetséges együttműködést, mert felesleges ismételten lenne. Kokas Károlyt régóta foglalkoztatja az internet megőrzésének gondolata, már 1999-ben próbált ún. internet konzervekbe csomagolva megőrizni tartalmakat. Felkészültsége és tudása alapján nem meglepő, hogy ugyanoda jut, ahova az OSZK-ban dolgozó munkatársak.
KOKAS, Károly: Saját készítésű tematikus „internet konzervek” a tanórán [online]. Szeged: SZTE Publicatio Repozitórium. Hozzáférhető: <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/12199/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
12. Például Szeged esetében az egyetemi könyvtár a tudományos webhelyekkel foglalkozik, míg a városi Somogyi-könyvtár a helyi gazdasági és kulturális élet webes lenyomatával.
13. Annyit azonban érdemes hozzátenni, hogy két intézmény együttműködése – még ha egy országos intézmény tevékenységéhez való kapcsolódásról is van szó –, értelemszerűen egyeztetések nyomán válik valósággá, melynél figyelembe kell venni az egyéni szempontokat és lehetőségeket is, így lehetséges olyan megoldás is, ami nem tartalmazza az összes említett lehetőséget.
14. Mivel a jelenlegi technológiák mindig csak az adott pillanatot rögzítik, minél sűrűbben készül mentés egy webhelyről, annál inkább megőrizhető annak mindenkori állapota. Szintén az archiválás biztonságát növeli, ha többféle eszközzel készül mentés vagy más beállításokat alkalmazva, mert előfordulhat, hogy ez által lehetséges olyan tartalmakat is megőrizni, amit más eszközzel nem sikerült elérni. A különböző archívumok összekapcsolásával pedig egyesíthető a lementett állomány is.
15. „404 Not Found” workshopok [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/404-not-found-workshop/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
16. Például a Könyvtári Intézet akkreditált továbbképzése: Az internet archiválása mint közgyűjteményi feladat [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/az-internet-archivalasa-mint-kozgyujtemenyi-feladat> [Megtekintve: 2021.01.14.]
17. Az immár sorozattá vált „404 Not Found” workshop mellett rendszeresen előadásokat és tutorialokat tartunk az éves Networkshop konferenciákon, ahogy megragadunk minden más hazai és nemzetközi lehetőséget is.
18. A Webarchívum honlapján elérhető minden:
Előadások, prezentációk, publikációk [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/a-projektrol/eloadasok-prezentaciok-publikaciok/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
MIA Wiki – tudásbázis [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/mia-wiki/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
Tanfolyam és e-learning [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/tanfolyam-es-e-learning/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
Szakirodalmi bibliográfia [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/szakembereknek/szakirodalmi-bibliografia/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
Ajánlott webhelyek [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: https://webarchivum.oszk.hu/szakembereknek/ajanlott_webhelyek/ [Megtekintve: 2021.01.14.]
19. Ha megnézzük az Oktatási Hivatal (OH) intézménykeresőjét (https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso), láthatjuk, hogy több ezer tétel szerepel benne, amiből egyesével kinyerni adatot nem túl hatékony.

- Szerencsére segítőkészen állt az OH a kérésünkhöz, és táblázatba rendezve megkaptuk az intézmények adatait, összesen 5921 tételt (köztük sok olyat, amelynek nincs is webhelye, vagy esetleg már nem élő vagy nem aktuális a webcíme). Saját szempontjaink szerint feldolgozva a listát 3230 db címünk maradt, amit bővítettünk például a tagintézmények honlapjaival és kiegészítettünk egyéb kapcsolódó webhelyekkel, így most 5750 tételt tartalmaz ez a gyűjteményünk.
20. VISKY Ákos László: Gyorsmérleg az OSZK Webarchívum és a KDS-K pályázat nyerteseinek együttműködéséről == Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 29. (2020) 7/8., p. 24–38. ISSN 1216-6804 (Nyomtatott) ISSN 2732-0375 (Online) Hozzáférhető: https://epa.oszk.hu/01300/01367/00330/pdf/EPA01367_3K_2020_07-08_024-038.pdf [Megtekintve: 2021.01.14.]
 21. Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (2017–2025) [online]. Budapest: Digitális Jólét Program, 2017. Hozzáférhető: <https://digitalisjoletprogram.hu/files/27/c4/27c41541fb75cfb0bfd4ceb02385fb4e.pdf> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 22. KDS-K [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: <http://www.oszk.hu/kds-k> [Megtekintve: 2021.01.14.]; Pályázat – 2019 [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: http://www.oszk.hu/kds-k/palyazat_2019 [Megtekintve: 2021.01.14.]; Pályázat a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia keretében a könyvtári digitalizálás támogatására [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: http://www.oszk.hu/sites/default/files/KDS-K-2019_P%C3%A1ly%C3%A1zati-felhiv%C3%A1s_modositott.pdf [Megtekintve: 2021.01.14.]
 23. 2021-ben szeretnénk konkretizálni és rögzíteni az elképzeléseket szerződés formájában is, és persze keresni az újabb lehetséges partnereket is.
 24. Rákóczi Emlékév Archívum: KDS mintaalkalmazás [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: <http://rakoczi2019.webarchivum.oszk.hu/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 25. DRÓTOS László – VISKY Ákos László. Rákóczi-archívum == Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 29. (2020) 3., p. 35–48. ISSN 1216-6804 (Nyomtatott), ISSN 2732-0375 (Online). Hozzáférhető: https://epa.oszk.hu/01300/01367/00326/pdf/EPA01367_3K_2020_03_035-048.pdf [Megtekintve: 2021.01.14.]
 26. Szolgáltatási engedély szerződés [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/tartalomgazdaknak/szolgáltatasi-engedely-urlap/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 27. „404 Not Found” workshop – 2017. október 13. [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2020. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/404-not-found-workshop-2017-oktober-13/> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 28. PETERNÁK Miklós. 404 és akiknek nem kell – Médiamúzeum Magyarországon: A „Magyar Tartalom” húsz éves jubileuma alkalmából [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2017. Hozzáférhető: <https://videotorium.hu/hu/recordings/17524/peternak-miklos-404-es-akiknek-nem-kell-mediamuzeum-magyarorszagon-a-magyar-tartalom-husz-eves-jubileuma-alkalmabol> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 29. A 2021-es év egyik feladata lesz felvenni a kapcsolatot az érintett tanszékekkel és kialakítani a lehetséges együttműködés kereteit.
 30. INDIG Balázs. Online sajtócikkek adatbázisba rendezése webaratás segítségével [online]. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2019. Hozzáférhető: <http://videotorium.hu/hu/recordings/35075/06-indig-balazs-online-sajtocikkek-adatbazisba-rendezese-webaratas-segitsegevel> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 31. The birth of the Web [online]. Genf: CERN. Hozzáférhető: <https://home.cern/science/computing/birth-web> [Megtekintve: 2021.01.14.]
 32. Home of the first website [online]. Genf: CERN. <http://info.cern.ch/> [Megtekintve: 2021.01.14.]

Beérkezett: 2020. január 16.